

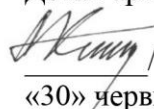
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

БАКАЛАВР
(освітній ступінь)

Кафедра Основ архітектури та архітектурного проектування

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан архітектурного факультету

 /Олександр КАЩЕНКО/
«30» червня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Історія архітектури і містобудування:

Частина 3

Історія світової архітектури

(V ст. - сер. XIX ст.)

шифр	назва спеціальності, освітньої програми
191	Архітектура та містобудування
ОП	Архітектура та містобудування

Розробники:

Галина ШЕВЦОВА, д-р архіт., проф.

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

(підпис)

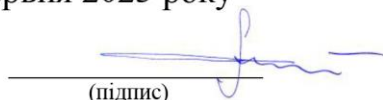
(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри Основ архітектури та архітектурного проектування

протокол № 15 від «21» червня 2023 року

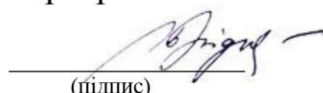
Завідувач кафедри

(підпис)

/Олег СЛЄПЦОВ/

Схвалено гарантом освітньої програми

Гарант ОП

(підпис)

/Лариса БРІДНЯ/

Розглянуто на засіданні науково-методичної комісії спеціальності
протокол № 8 від «30» червня 2023 року

ВИТЯГ З РОБОЧОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

шифр	Назва спеціальності, освітньої програми	Кредитів на сем.	Форма навчання: денна										Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження заступником декана факультету		
			Обсяг годин							Кількість індивідуальних робіт							
			Всього	аудиторних						Сам. роб.	КП	КР				РГР	Конт. роб
				Разом	у тому числі			Л	Лр								
Л	Лр	Пз															
191	Архітектура та містобудування	2,5	75	32	24	-	8	43	-	-	1	-	e	3			

Мета та завдання освітньої компоненти

Мета дисципліни:

Метою дисципліни є ознайомлення студентів з загальною картиною розвитку дерев'яної архітектури країн Європи та Азії, включаючи аспект змішування та взаємовпливів дерев'яної та мурованої архітектури.

Робоча програма містить витяг з робочого навчального плану, мету вивчення, компетентності, які має опанувати здобувач, програмні результати навчання, дані щодо викладача, зміст курсу, тематику практичних занять, вимоги до виконання індивідуального завдання, шкалу оцінювання знань, вмій та навичок здобувача, роз'яснення усіх аспектів організації освітнього процесу, щодо засвоєння освітньої компоненти, список навчально-методичного забезпечення, джерел та літератури для підготовки до практичних занять та виконання індивідуальних завдань. Електронне навчально-методичне забезпечення дисципліни розміщено на Освітньому сайті КНУБА (<http://org2.knuba.edu.ua>). Також програма містить основні положення щодо політики академічної доброчесності та політики відвідування аудиторних занять.

Компетенції та програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Зміст	Програмні результати
Інтегральна компетентність		
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері містобудування та архітектури, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, на основі застосування сучасних архітектурних теорій та методів, засобів суміжних наук.	ПР06. Збирати, аналізувати й оцінювати інформацію з різних джерел, необхідну для прийняття обґрунтованих проєктних архітектурно-містобудівних рішень.
Загальні компетентності та програмні результати		
ЗК02	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	ПР05. Застосовувати основні теорії проєктування, реконструкції та реставрації архітектурно-містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів, сучасні методи і технології, міжнародний і вітчизняний досвід для розв'язання складних спеціалізованих задач архітектури та містобудування.
ЗК05	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).	ПР06. Збирати, аналізувати й оцінювати інформацію з різних джерел, необхідну для прийняття обґрунтованих проєктних архітектурно-містобудівних рішень

ЗК06	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	
ЗК07	Здатність приймати обґрунтовані рішення.	ПР02. Знати основні засади та принципи архітектурно-містобудівної діяльності.
ЗК10	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, їх місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій	ПР11. Застосовувати художньо-композиційні засади в архітектурно-містобудівному проектуванні.
Фахові компетентності та програмні результати		
СК01	Усвідомлення соціально-економічних і культурних аспектів архітектури та містобудування.	ПР13. Виявляти, аналізувати та оцінювати потреби і вимоги клієнтів і партнерів, знаходити ефективні спільні рішення щодо архітектурно-містобудівних проєктів.
СК03	Усвідомлення особливостей розвитку історичних і сучасних стилів в архітектурі, містобудуванні, мистецтві та дизайні України та зарубіжних країн.	ПР11. Застосовувати художньо-композиційні засади в архітектурно-містобудівному проектуванні
СК06	Здатність до виконання технічних і художніх зображень для використання в архітектурно-містобудівному, архітектурно-дизайнерському і ландшафтному проектуванні.	ПР10. Застосовувати сучасні засоби і методи інженерної, художньої і комп'ютерної графіки, що використовуються в архітектурно-містобудівному проектуванні.
СК16	Усвідомлення загальних теоретичних, методичних і творчих засад архітектурного проектування.	ПР16. Розуміти соціально-економічні, екологічні, етичні й естетичні наслідки пропонуваніх рішень у сфері містобудування та архітектури.

Програма дисципліни

Змістовий модуль 1. Дерев'яна архітектура країн Європи

Лекція 1. Передумови формування, основні конструкції і принципи дерев'яної архітектури світу. Частина 1

Тема 1. Процеси історичного формування ареалів дерев'яної архітектури зрубної та стійково-балкової конструкції.

Тема 2. Первинні просторові композиції дерев'яної архітектури

Висновки.

Лекція 2. Передумови формування, основні конструкції і принципи дерев'яної архітектури світу. Частина 2

Тема 1. Види, функція та семантика народних ужиткових будівель

Тема 2. Історичні процеси їх сакралізації (набуття культової функції) дерев'яних будівель

Висновки.

Лекція 3. Дерев'яні храми Західної Європи: особливості просторової конструкції та композиції. Частина 1

Тема 1. Типологія дерев'яних храмів Європи: особливості просторової конструкції та композиції

Тема 2. Дерев'яні церкви Західної Європи: базилікальний тип та його варіації (Франція, Німеччина, Польща, Румунія, Словачія, Фінляндія, Швеція та ін.)

Висновки.

Лекція 4. Дерев'яні храми Західної Європи: особливості просторової конструкції та композиції. Частина 2

Тема 1. Дерев'яні церкви Західної Європи: ставовий тип та його походження (Норвегія, Англія).

Тема 2. Дерев'яні синагоги (Польща, Україна, Білорусія, Литва і Латвія)

Висновки.

Лекція 5. Дерев'яні храми Східної Європи: особливості просторової конструкції та композиції. Частина 1

Тема 1. Особливості дерев'яних церков Східної Європи (центрично-зрубний тип)

Тема 2. Архаїчна дерев'яна церква часів Київської Русі

Тема 3. Дерев'яні церкви Росії, Білорусії і Молдови: композиційні та конструктивно-просторові особливості, типологія будівель

Висновки

Лекція 6. Дерев'яні храми Східної Європи: особливості просторової конструкції та композиції. Частина 2

Тема 1. Дерев'яні церкви України: композиційні та конструктивно-просторові особливості, регіональні розбіжності, версії походження

Тема 2. Дерев'яні церкви Карпатського регіону: змішані типи (лемківський, бойківський, гуцульський, буковинський та ін.)

Висновки

Лекція 7. Взаємовпливи дерев'яного і мурованого будівництва Європи. Частина 1

Тема 1. Архетипові просторові моделі храмів світу та їх локалізація

Тема 2. Основні історичні шляхи взаємовпливів дерев'яної і мурованої архітектури, феномен формування нових стильових течій як результат запозичення мурованою архітектурою форм дерев'яної та навпаки

Тема 3. Запозичення та взаємовпливи мурованої і дерев'яної архітектури в країнах Кавказу

Лекція 8. Взаємовпливи дерев'яного і мурованого будівництва Європи. Частина 2

Тема 1. Запозичення та взаємовпливи мурованої і дерев'яної архітектури в Давній Русі (Новгород, Псков, Володимир та ін.)

Тема 2. Запозичення та взаємовпливи мурованої і дерев'яної архітектури в країнах Західної та Східної Європи (Франція, Німеччина, Румунська Буковина, Україна, Польща та ін.)

Висновки.

Змістовний модуль 2. Дерев'яна архітектура країн Азії

Лекція 9. Дерев'яна архітектура Китаю

Тема 1. Архітектура Китаю епох Чжоу – Сун

Тема 2. Архітектура Китаю епох Юань – Цин

Висновки

Лекція 10. Дерев'яна архітектура Японії

Тема 1. Архітектура Японії епох Кофун – Хейан

Тема 2. Архітектура Японії епох Камакура - Едо

Висновки

Лекція 11. Дерев'яна архітектура Південно-Східної Азії

Тема 1. Архітектура Таїланду

Тема 2. Архітектура В'єтнаму та Лаосу

Тема 3. Архітектура М'янми

Висновки

Лекція 12. Взаємовпливи дерев'яного і мурованого будівництва Азії

Тема 1. Запозичення та взаємовпливи мурованої і дерев'яної архітектури в Узбекистані, Ірані, Сирії та інших країнах Мусульманського світу, дерев'яно-муровані мечеті.

Тема 2. Запозичення та взаємовпливи мурованої і дерев'яної архітектури в країнах Південно-Східної Азії та Далекого Сходу

Висновки.

Змістовний модуль 3. Семінари

Практичне заняття 1.

Розгляд матеріалу першої частини курсу: дерев'яна архітектура країн Європи. Загальна розмова про основні типи конструкцій та композицій пам'яток дерев'яної архітектури Європи, доповіді студентів по різних типах пам'яток, обраних за принципом особистого уподобання. Тренування перед виконанням контрольного завдання, яке проходить у вигляді усного аналітичного обговорення можливих взаємовпливів, родинних зв'язків, попередників та нащадків різнотипних архітектурних явищ, що вивчалися.

Практичне заняття 2.

Розгляд матеріалу другої частини курсу: Дерев'яна архітектура країн Азії. Загальна розмова про основні типи конструкцій та композицій пам'яток дерев'яної архітектури Азії, доповіді студентів по різних типах пам'яток, обраних за принципом особистого уподобання. Тренування перед виконанням контрольного завдання, яке проходить у вигляді усного аналітичного обговорення можливих взаємовпливів, родинних зв'язків, попередників та нащадків різнотипних архітектурних явищ, що вивчалися.

Практичне заняття 3.

Виконання індивідуального контрольного аналітичного завдання та індивідуальна аналітика помилок, консультація по графічній роботі.

Практичне заняття 4.

Захисти графічних робіт.

Індивідуальне завдання

Індивідуальне графо-аналітичне завдання складається з індивідуального контрольного аналітичного завдання, яке виконується та перевіряється на семінарі та самостійної графічної роботи, виконаної на його основі.

Тематика робіт

Родинність форм і просторових конструкцій дерев'яної архітектури Європи, Кавказу, Ближнього та Далекого Сходу. Кожному студенту надається індивідуальна тема з зображенням будівлі, за яким проводиться індивідуальне контрольне експрес-завдання (на семінарі) та самостійна графо-аналітична робота на його основі.

Зміст індивідуального завдання

Тема індивідуальної роботи кожного студента базується на виконаному їм на семінарі контрольному аналітичному експрес-завданні, де пропонується самостійно атрибутувати випадковим чином вибрану архітектурну споруду з матеріалу пройденого курсу (за зображенням), додатково визначивши до неї родинні пам'ятки, попередників та нащадків (як конкретні пам'ятки, так і глобальні стилістичні течії). В графічній роботі пропонується доповнити, розширити та візуалізувати отриманий під час семінарського контрольного завдання результат. Розкриття теми має бути досягнуто за рахунок застосування графо-аналітичного апарату, тобто, графічних позначок на зображеннях архітектурних споруд, аналітичного розташування

ілюстрацій в аркуші, їх поділень на роди, типи та ланки наслідування чи взаємозв'язків, створення хронологічних таблиць, мап чи стрілок розповсюдження впливів та ін.

Вимоги до виконання та оформлення

Графо-аналітична робота виконується у ручній графіці (вільний стиль та матеріал) на аркуші формату А3.

Методи контролю та оцінювання знань

Загальне оцінювання здійснюється через вимірювання результатів навчання у формі проміжного (модульного) та підсумкового контролю (захист індивідуальної роботи, екзамен-тест або усний екзамен) відповідно до вимог зовнішньої та внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти.

Політика щодо академічної доброчесності

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) можуть перевірятися на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій Студентів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку Студента він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

Політика щодо відвідування

Студент, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету документ, який засвідчує ці причини.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, наукова та науково-практична конференція (круглий стіл) тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Методи контролю

Основні форми участі Студентів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: виступ на практичних заняттях; доповнення, опонування до виступу; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові, індивідуальні роботи); та інші роботи, оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується Студентами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх аудиторних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань Студента аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;

- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;

- ступінь сформованості вміння поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;

- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;

- досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;

- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, вміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування може проводитись за одним або кількома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються Студенту за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Індивідуальне завдання підлягає захисту Студентом на останньому практичному занятті.

Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах: графічна (малюнок від руки), об'ємна (макет). Текстова частина повинна мати обсяг від 3-5 сторінок А4 тексту (кегль Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. Індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді дидактичного проєкту, у формі презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена у цій робочій програмі, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри.

Також як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь Студента у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез виступу (доповіді) на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Індивідуальне завдання подається викладачу до початку залікової сесії, до консультації до екзамену. Викладач має право вимагати від Студента доопрацювання індивідуальної роботи, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності Студентів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою для допуску до підсумкової форми контролю. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення залікової сесії з урахуванням підсумків поточного та модульного контролю. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів для дисципліни з формою контролю залік

Поточне оцінювання					Екзамен	Сума балів
Змістові модулі			Індивідуальна графічно-аналітична робота			
1	2	3	Контрольне завдання	Графічна робота		
5	5	30	20	20	20	100

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
відмінно	40	відмінне виконання (розкриття неординарної теми, демонстрація здатності до самостійного аналітичного мислення, цікаві приклади, вільне та оригінальне застосування графо-аналітичного апарату, гарна графіка, дотримання норм доброчесності, наявність попередніх консультацій з викладачем)
	35	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми з незначними недоробками, демонстрація здатності до самостійного аналітичного мислення, вільне застосування графо-аналітичного апарату, гарна графіка дотримання норм доброчесності, наявність попередніх консультацій з викладачем)
добре	30	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (неповне розкриття теми, обмежені аналітичні висновки, обмежене застосування графічного апарату, середня графіка, дотримання норм доброчесності, наявність попередніх консультацій з викладачем)
	25	виконання з певною кількістю помилок (неповне розкриття теми, обмежені аналітичні висновки, обмежене застосування графічного апарату, наявність в роботі зайвої текстової інформації, середня графіка, дотримання норм доброчесності, наявність попередніх консультацій з викладачем)
задовільно	20	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (мінімальне розкриття теми, слабкі аналітичні висновки, мінімальне застосування графічного апарату, наявність в роботі зайвої текстової інформації, графіка нижче середньої, дотримання норм доброчесності, наявність попередніх консультацій з викладачем)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	

60-63	E	
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
<u>0-34</u>	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Умови допуску до підсумкового контролю

Здобувачу, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 1 до 39 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен доопрацювати індивідуальне завдання і продемонструвати свої знання на переіспиті, що проводиться після сесії. У разі невідповідності знань, студент має доопрацювати матеріал і спробувати здати ще раз на початку наступного семестру. У разі повторної невідповідності знань, студент направляється на повторний курс.

Здобувач, який не відвідував занять та не виконав вимог робочої програми по змістових модулях (на момент початку сесії має 0 балів), не допускається до складання підсумкового контролю і залишається на повторний курс.

Студент має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Студентам до початку вивчення дисципліни.

Методичне забезпечення дисципліни

Підручники та навчальні посібники:

1. Галина Шевцова. Генеза української дерев'яної церкви: світовий контекст і унікальність.– Харків-Київ: Видавець Олександр Савчук, 2019. – 276 с.
2. Г. Шевцова. Історія японської архітектури і мистецтва. – К.: Грані-Т, 2011. – 232 с.
3. Раллев А. Б. История архитектуры развивающихся стран / Раллев А. Б. – К.: Вища Школа, 1986. – 248 с.

Конспекти лекцій: авторські презентації відео-лекцій

Методичні роботи:

1. Історія архітектури і містобудування: Історія світової архітектури (V ст. – сер. XIX ст.) Частина 3. Дерев'яна архітектура країн Європи та Азії: Методичні рекомендації до практичних занять/ уклад.: Г.В. Шевцова – К: КНУБА, 2023. 12 с.
2. Історія архітектури і містобудування: Історія світової архітектури (V ст. – сер. XIX ст.) Частина 3. Дерев'яна архітектура країн Європи та Азії: Методичні рекомендації до виконання індивідуального завдання / уклад.: Г.В. Шевцова – К: КНУБА, 2023. – 12 с.
- 3.

Додаткова література:

1. С.Б. Зиміна, Г.В. Шевцова. Конспект лекції «Архітектура Давньоруської держави періоду Київської Русі (X – XIV століття): Новгородське, Псковське, Володимиро-Суздальське князівство», К.: КНУБА, 2018.
2. Г. Шевцова. Дерев'яні церкви України.– К.: Грані-Т, 2007.– 376 с.

3. Buxton D. The wooden churches of Eastern Europe. An introductory survey. – London: Cambridge University press, 2008.– 406 p.
4. Shevtsova Galyna. Beam-pillar and blockhouse wooden construction systems in the world: the areas of domination and mixing zones // Traverse. Kyoto University Architectural Journal. – Traverse 18. – Kyoto University, 2017. – С. 93-108.
5. Шевцова Г.В. Критерії домінування і ареали розповсюдження зрубної і каркасної систем дерев'яного будівництва в світі // Архітектура: Вісник Львівського національного університету «Львівська політехніка». - № 816. – Львів, 2015. – С. 41-51. <https://vlp.com.ua/node/14274>
6. Шевцова Г., Пономаренко Г. Романтичні твори дерев'яного сакрального зодчества архітектора Олега Слєпцова: світові та національні ідеї формотворення// Архітектурний вісник КНУБА. – К.: КНУБА, 2019. - №20. – С. 73-106. <http://av.knuba.edu.ua/article/view/193402>

Інформаційні ресурси:

<https://savchook.com/books/taranushenko3d/>

<https://digitalunesco.pl/portfolio-item/>

https://myshtetl.org/synagogues/syn_galicia4.html?fbclid=IwAR1If raM zJ rrnR Cy4VGzsK sv HT3dcFcnKU76IBNZ9uWMW4hfsseGXQ

https://myshtetl.org/synagogues/syn_podol2.html?fbclid=IwAR2DkSy1Y6O-xAJxbsPH1G2zv6QafQExXgsEjsyMnMATZmPpSaaFKcdEwak

https://myshtetl.org/synagogues/syn_galicia2.html?fbclid=IwAR2XWMtEDRTHyJEeDtbz4-RI7vzaXNSHQFWgJ18VHoSq6SuymX7NhF V2Sc

<http://library.knuba.edu.ua/>